

Schaken op de basisschool

Werkboek 1, les 11: Schaak (3) en verdedigen tegen schaak (1)

Extra spullen

-

Voor de trainer

In les 10 hebben de kinderen kennis gemaakt met de volgende regels:

1. Schaak moet je opheffen.
2. Je mag nooit de Koning slaan.
3. Zet nooit je eigen Koning schaak

In deze les herhalen we deze regels en gaan we de kinderen leren hoe ze kunnen verdedigen tegen schaak. In les 12 oefenen we verder met verdedigen tegen schaak.

Programma

0-5 Opening

Open gezamenlijk met een schaakvraag.

Indien nodig refereer je aan de afspraken.

Vraag ook of ze de oefeningen voor thuis hebben gedaan. Ging het goed? Vond je het leuk?

5-15 Herhaling vorige les en instructie verdedigen tegen schaak

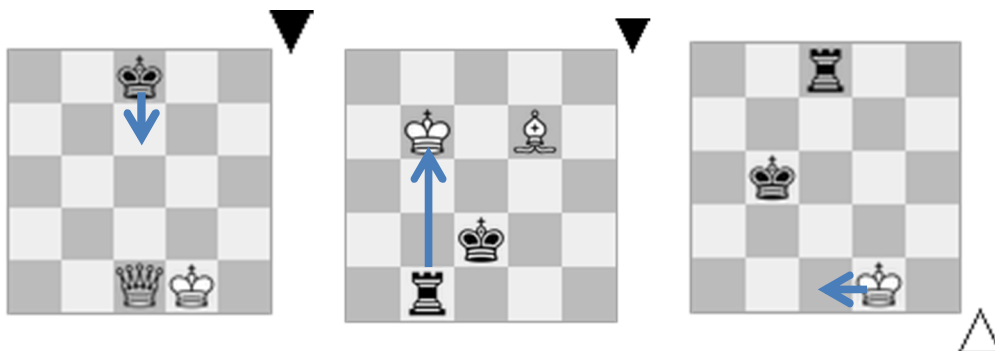
Herhaling regels rondom schaak

V: Weten jullie het nog? Vorige week hebben we 3 regels geleerd over schaak. Wie kan er 1 noemen?

A:

1. Schaak moet je opheffen.
2. Je mag nooit de Koning slaan.
3. Zet nooit je eigen Koning schaak

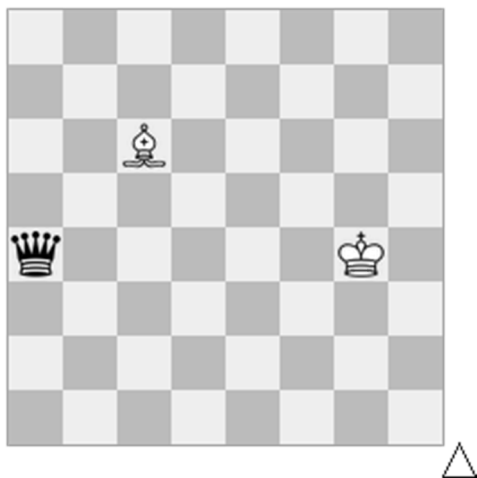
Zorg dat alle 3 de regels aan bod komen. Gebruik onderstaande diagrammen om de regels te illustreren. De vraag is steeds: Mag deze zet?

Schrijf de 3 regels op het bord.

Verdedigen tegen schaak

Jullie weten nu dat je nooit schaak mag staan. Maar wat kun je er dan tegen doen?

Wit aan zet

V: Wat is er aan de hand?

A: De witte Koning staat schaak. En daar MOET wit iets aan doen.

V: Hoe kan wit het schaak opheffen?

A: Wit heeft 3 mogelijkheden:

1. Slaan: Lxa4
2. Tussenplaatsen: Le4
3. Weggaan: Kg5 (en andere velden)

Gebruik consequent deze volgorde. Weggaan is de eerste optie waar veel kinderen naar kijken. Daardoor missen ze vaak beide andere verdedigingen. Zeker met slaan is dat jammer. Slaan is meestal de sterkste verdediging is; je wint er meteen ook punten mee.

V: Wat is de beste manier in deze stelling?

A: Slaan met La4. Je wint dan punten. Slaan is bijna altijd het beste!

Noteer de 3 manieren van verdedigen op het bord.

V: Wie is aan zet? Een beetje vreemde vraag. Maar als je goed hebt opgelet weet je het antwoord.

A: Dat moet wel zwart zijn. Zijn Koning staat schaak. En daar moet hij iets aan doen.

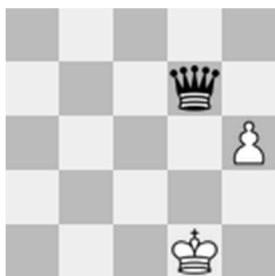
In het werkboek opdracht 11.2 krijgen de kinderen een 3-tal stellingen met dezelfde vraag.

V: Wat kan zwart tegen het schaak doen?

A: Hij kan slaan op a8 en weggaan met de Koning.

V: Wat is slimmer?

A: Juist! Slaan, want dan win je 5 punten.

Loop dezelfde vragen langs.

15-35 Werkboek

Vandaag maken we de volgende opdrachten:

- Les 11: opdrachten 1, 2, 3 en 4.

De toelichting op de opdrachten staat aan het einde van deze les.

Is er te weinig tijd om in de les alle opdrachten af te ronden, dan kunnen ze die thuis afmaken.

35-55 Spelletjes

Spel 14: De ruziënde Koningen

<http://schakenopdebasisschool.nl/schaakspelletjes/spel-14-de-ruziende-koningen/>

Spel 31: 3 keer schaak

<http://schakenopdebasisschool.nl/schaakspelletjes/spel-031-3x-schaak/>

Spel 32: King of the hill

<http://schakenopdebasisschool.nl/schaakspelletjes/spel-032-king-of-the-hill/>

55-60 Opruimen, samenvatting, opdrachten voor thuis en afsluiten

Oefeningen voor thuis (optioneel):

- Afmaken opdrachten 11.1, 11.2, 11.3 en 11.4.
- Maken opdracht 11.5.
- Speel de spelletjes die we ook in de les hebben gedaan.

Benadruk dat ze volgende week het werkboek weer moeten meenemen.

Toelichting opdrachten werkboek

Opdracht 11.1: Mag deze zet?

Deze opdracht toets nog een keer expliciet de kennis van de 3 schaakregels.

Opdracht 11.2: Wie is aan zet?

We hebben hiervan al een voorbeeld gezien in de les. Als de kinderen goed begrijpen dat je schaak altijd moet opheffen, zijn deze opgaven niet moeilijk.

Door de kinderen op een iets andere manier te vragen hun nieuwe kennis toe te passen, verdiep je het begrip van de regels.

Opdracht 11.3: Je staat schaak: los het op door te slaan

In les 10 hebben we al geoefend met weggaan als verdediging tegen schaak. Nu oefenen we met slaan. Meestal de beste oplossing, omdat je meteen ook punten wint.

Bij enkele opgaven zijn er naast slaan ook andere oplossingen. Maar slaan is dan de beste oplossing. Check bij fouten of ze gezien hebben 1. welk stuk schaak geeft en 2. dat ze dat stuk kunnen slaan.

Opdracht 11.4: Je staat schaak: los het op door tussenplaatsen

Tussenplaatsen is de lastigste van de 3 verdedigingen. De oplossing ligt niet bij het schaakgevende stuk (dat kan worden geslagen) en ook niet bij de Koning (weggaan). De kinderen moeten ontdekken dat soms een 3^e stuk een oplossing kan bieden. En dat is voor beginners heel lastig.

Opdracht 11.5: Je staat schaak: kies de beste oplossing

Deze opdracht mixt de 3 manieren van verdedigen, maar nog in heel elementaire vorm. Bij alle opgaven is er maar 1 oplossing tegen het schaak. Ze hoeven dus niet de beste verdediging te kiezen uit meerdere oplossingen. Wel moeten ze aangeven wat de aard van de oplossing is: S=Slaan, T=Tussenplaatsen, W=Weggaan.